

۱۵۹۹۲۰۶

سوگ نگاره‌ها

(سنگ‌های روی دار و میل‌ها در آرام‌گاه‌ها و گورستان‌ها)

نویسنده: سلیمان (سورن) لطفی

رویه آرا: گاتا ضیاتبیری

طراح جلد: سجاد دارابی

پاییز ۱۳۹۶ خورشیدی

شناسنامه

سرشناسه : لطفی، سلیمان، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور : سوگ نگاره‌ها (سنگ‌های روی دل و میل‌ها در آرامگاه‌ها و گورستان‌ها) / نویسنده: سلیمان (سورن) لطفی.

مشخصات نشر : تهران: کتاب ابرار، ۱۳۹۶.

موضوع : تخصصی - ظاهری : ۱۸۰ ص. ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۹۰-۴۰-۳

وضعیت فهرست‌دهی : فبا

موضوع : رن‌بسته - ایران - کوه‌دشت

موضوع : Epitaphs — Iran — Kuhash'

موضوع : گورن‌بسته

موضوع : Epitaphs

رده‌بندی کنگره : Nb۰۷۹۳ : صف ۹۲۴۹ ۱۳۹۶

رده‌بندی دیویی : ۵/۷۲۹

شماره کتابشناسی ملی : ۱۷۴۲۱۲

عنوان: سوگ نگاره‌ها

مؤلف: سلیمان (سورن) لطفی

رویه‌آرا: گاتا ضیاتبیری

طراح جلد: سجاد دارابی

تیراژ: ۱۰۰۰

قیمت: شومیز ۳۹۰۰۰ تومان / جلد نفیس ۴۹۰۰۰ تومان

نوبت و سال انتشار: اول/ ۱۳۹۶

تلفن پخش: ۸۸۹۷۳۱۵۸ - ۰۹۱۲۸۹۸۷۱۰۶



کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است

سیلحه

۶	پیش درآمد.....
۸	سخن نخست.....
۱۰	فصل یکم: نماد و نشانه
۱۴	فصل دوم:..... روش بررسی و دسته‌بندی نقش‌ها و نمادها
۱۷	فصل سوم: نمادشناسی کارها و سازه‌ها
۱۷	ابزار.....
۱۷	جنگ افزار.....
۲۱	اعضای بدن انسان و جانوران.....
۲۲	اجرام آسمانی.....
۲۳	پیشه‌ها.....
۲۳	جانوران.....
۳۰	شکل‌های هندسی.....
۳۰	سازه‌ها.....
۳۱	گیاهان.....
۳۲	مضمون‌ها.....
۳۴	فصل چهارم: گورستان ابوالوفا
۴۵	فصل پنجم: گورستان پریان
۵۶	فصل ششم: گورستان جاده رییس‌وند- الای
۶۴	فصل هفتم: گورستان جاده گراب - یاباگردعلی
۷۴	فصل هشتم: گورستان خوشناموند
۸۶	فصل نهم: گورستان شورابه
۹۲	فصل دهم: گورستان داووی رش
۹۹	فصل یازدهم: گورستان روستای دُم روی سُون

۱۰۸.....	فصل دوازدهم: گورستان دهانه تنگ سیاب
۱۱۵.....	فصل سیزدهم: گورستان بلوران
۱۲۳.....	فصل چهاردهم: گورستان چراغ خان
۱۲۹.....	فصل پانزدهم: گورستان مسیر گراب - خیاران (بابا گردعلی)
۱۳۷.....	فصل شانزدهم: گورستان روستای پای آستان
۱۴۱.....	فصل هفدهم: گورستان بوب گراب
۱۴۴.....	فصل هجدهم: گورستان روستای دهان
۱۶۲.....	فصل نوزدهم: گورستان رییس وند
۱۶۸.....	فصل بیستم: گورستان سرخ دُم لکی
۱۷۱.....	فصل بیست و یکم: گورستان هُورِتاو خیارون
۱۷۶.....	فصل بیست و دوم: گورستان پیش از تاریخ مال امیر کوهدشت
۱۷۹.....	یاری نامه:

سخن نخست

«مزارها» در همه‌ی جهان، از ارزشمندترین منابع برای بررسی تاریخ، فرهنگ و تمدن یک سرزمین هستند. آن‌ها، هم تصویر، هم نوشته و هم حکایت دارند. هر سنگ‌مزار، خود کتابی گویاست و هر انسانی با هر اندازه از سواد، می‌تواند به اندازه‌ی خود از آن‌ها آگاهی و دانش بگیرد. آرام‌گاه‌ها دربرگیرنده‌ی داده‌ها، اطلاعات فراوان تاریخی، فرهنگی، هنری، دینی و ... اند. برای نمونه، سنگ‌مزار زیر را از آن یکی از نیاکان «کریم‌خان زند» دانسته‌اند و این به یاری نوشته‌ای است که بر روی این سنگ کنده شده است. بر روی این سنگ از «باباعلی فرزند بابابهادر زند» یاد شده است. این سنگ در «آلی‌گیزان» و نزدیکی «پران‌پریز» درست در جایی است که نوشته‌های تاریخی و بزرگان آن دیار از آن به نام خاستگاه قوم «زند» یاد می‌کنند. هنوز مردم به این آرام‌گاه احترام می‌گذارند و از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است (ضرونی و القاصی، ۱۳۹۵، ۶). بنابراین، سوگن‌گاه‌ها بخش ارزشمندی از داده‌های تاریخی هر سرزمین را می‌سازند.

ما با دیدن سنگ‌مزارهای گوناگون و همانندی آن‌ها با یک‌دیگر، به پیوند مردمان آن سرزمین پی می‌بریم و یا با دیدن اختلافی که آن مزارها با هم دارند، درمی‌یابیم



که آن مردمان در بخشی از فرهنگ و آیین‌شان تفاوت داشته‌اند. به نام اعتقادی که مردم به گورستان‌ها و سنگ‌مزارها داشته‌اند، برخلاف بسیاری از آثار باستانی دیگر، بخشی از این آثار از نابودی دور مانده‌اند. در ایران، گوناگونی فراوانی میان روش‌های خاک‌سپاری در گذشتگان و آیین‌های سوگواری بوده است. امروزه این گوناگونی رو به فراموشی گذاشته و به سوی پی‌روی از یک آیین یک‌سان می‌رود. روند شتاب‌دار نابودی آثار کهن در ایران، ضرورت پرداختن به موضوع سنگ‌مزارها که بسیار غریب افتاده‌اند را نشان می‌دهد. در این کتاب، کوشیده شده است که همه‌ی گورستان‌های قدیمی شهرستان کوه‌دشت در استان لرستان، بررسی و عکس‌برداری شود. از میان همه‌ی تصاویر، نمونه‌هایی که گویای همه‌ی سنگ‌مزارها باشند گزینش و چاپ شده‌اند.